

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-05-838 פלוני נ' פלונית

לפני כבוד השופטת יעל בלכר

המבקש פלוני

נגד

המשיבה פלונית

החלטה

לפניי בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה מיום 17/8/16, עד למועד הגשתו של הערעור בפועל, שהוגש בד בבד עם הגשתה של בקשה זו.

כללי

1. במסגרת הליכי גירושין בין הצדדים נחתם הסכם שאושר ע"י בית המשפט לענייני משפחה, ולפיו, בין היתר: **"תירשם הערת הזהרה על הדירה שבבעלות התובעת ... לפיה ילדיהם המשותפים של הצדדים זכאים ל- 25% מהדירה (12.5 אחוז לכל ילד). מובהר, כי רישום הערת הזהרה לא מונע ולא ימנע השכרת הדירה וגביית מלוא שכר הדירה על ידי התובעת, וכן לא ימנע מכירה של הדירה או שעבוד הדירה, ובלבד שחלקם היחסי של הילדים יישמר כשהוא נקי מכל חוב ושיעבוד" (ההסכם ו- הדירה, בהתאמה).**

2. המשיבה התקשרה בהסכם מכר הדירה עם צדדים שלישיים. בהתאם להסכם, פנתה בבקשה למתן הוראות לבית המשפט לענייני משפחה, על מנת שיאשר ויקבע מהם הסכומים להם זכאים הילדים חלק זכויותיהם בדירה. הבקשה כללה סכומים שלדעת המשיבה יש לנכות מהתמורה שהתקבלה בגין הדירה לפי הסכם המכר - יתרת משכנתא, מס שבח, שכ"ט עו"ד בגין ההסכם עם הצדדים השלישיים ושכ"ט עו"ד לפי הסכם השיתוף שנחתם במסגרת רכישת הזכויות בדירה בדרך של קבוצת רכישה בגין הסכם המכר - כך שבסופו של דבר, לשיטתה, יעמוד לרשותם של הילדים סך של 288,730 ₪. המבקש התנגד לכל הפחתה מהתמורה. לשיטתו, על פי הפרשנות הנכונה של ההסכם, זכאים הילדים ל- 25% מערך הדירה, ללא ניכוי כלשהו. המבקש אף טען, כי סכום התמורה עבור הדירה הופחת באופן מלאכותי תוך ייחוס חלקה למיטלטלין.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-05-838 פלוני נ' פלונית

3. בהחלטה מיום 17/8/16 (ההחלטה הראשונה), קיבל בית המשפט לענייני משפחה חלק מטענות כל אחד מהצדדים, כדלקמן:

"כל אחד מילדי הצדדים זכאי ל- 25% מהזכויות בדירה כפי שהיו ביום אישור ההסכם (14.7.2015) ולכן יש להפחית מהתמורה רק את החובות שרצו על הדירה באותו מועד (לרבות החובות במסגרת קבוצת הרכישה, ככל שישנם). הילדים אינם צריכים לשלם דבר בגין מס שבח המושט על המבקשת בשל מכירה שהם לא חפצים בה ומקל וחומר שאינם צריכים לשלם בגין שכ"ט עו"ד בגין המכר. את חלקם היחסי של הילדים במכר יש להפקיד בחשבון שיפתחו המבקשת והמשיב ואשר משיכה בו תהא בחתימת שניהם יחד. סכום התמורה ממנו ייגזר חלקם של הילדים יכלול את מלוא התמורה, גם אם יוחס למיטלטלין, אלא אם יוכח להנחת דעתי כי מדובר במיטלטלין שווי ערך שאינם מחוברים.
ככל שיוגשו לי המסמכים הרלוונטיים בהתאם להחלטה זו ולאחר קבלת תגובת המשיב, תיחתם פסיקתה מתאימה.
אינני מוצא לנכון, בשלב זה, לחייב בהוצאות.
תואיל המזכירות לסגור את התיק."

4. לאחר ההחלטה הגישה המשיבה בקשה שבה התבקש בית המשפט לקבוע, כי ככל שיופקדו הכספים לפי ההחלטה, תבוטל הערת האזהרה שנרשמה על הדירה. המבקש התנגד לבקשה וחזר והעלה טענותיו ביחס לחישוב שצריך להיות "ברוטו", ללא ניכוי כלשהו. בית המשפט זימן דיון ליום 13/10/16. בדיון זה קבע בית המשפט כי אינו יושב כערכאת ערעור על עצמו **"וככל שהוא סבור [המבקש - י.ב.] כי ההחלטה אינה נכונה, שמורה זכותו להגיש הליך בפני ערכאת הערעור (ככל שלא חלף לכך המועד)".** בית המשפט עיכב את החתימה על הפסיקתא על מנת לאפשר למבקש לעיין בכל המסמכים שצורפו לבקשה למתן החלטה וציין עוד, כי אם תוגש בקשה מסודרת לעיכוב ביצוע, ידון בה (נספח יא' לבקשת המשיבה לבקשה להארכת מועד. ההפניה לנספחים נוספים במסגרת החלטה זו, היא לנספחי התשובה האמורה). המבקש הגיש בקשה לעיכוב ביצוע מיום 28/10/16 והודיע לבית המשפט כי בכוונתו להגיש ערעור על ההחלטה הראשונה (נספח יב'). ואולם בפועל, לא עשה כן. בהמשך לכך נקבע בהחלטה מיום 22/11/16, כי **"... משעה שהמבקש לא ראה צורך להגיש בר"ע מאז הדיון האחרון שהתקיים ביום 13.10.16 על ההחלטה שניתנה עוד ב- 17.8.16, אין מקום להורות על עיכוב ביצוע. לפני משורת הדיון, יעוכב ביצועה של החלטה זו למשך 10 ימים"** (נספח יז').

בסופו של יום, גם במועד זה המבקש לא פתח בהליך ערעורי.

5. עם הגשת הבקשה לעיכוב ביצוע הנ"ל ועל מנת לאפשר מחיקת הערת האזהרה לצורך ביצוע עסקת המכר, הציעה המשיבה, מבלי להודות בטענות, להפקיד לחשבון המשותף שנפתח

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-05-838 פלוני נ' פלונית

לצורך הפקדת הכספים עבור הילדים בהתאם להחלטה הראשונה, את הסכומים לפי התחשיב "ברוטו" (500,000 ₪), עד להכרעה במחלוקת. כך עשתה המשיבה. הערת האזהרה נמחקה והעסקה התקדמה. ביום 18/1/17 הגישה המשיבה בקשה לחתימה על פסיקתא לשחרור יתרת הכספים העודפים מהחשבון המשותף. לפי הבקשה, צריכים לעמוד לרשות הילדים 358,981 ₪. הבקשה הועברה לתגובת המבקש בשאלה אם הוגש ערעור (החלטה מיום 20/1/17). המבקש הגיב (גם לבקשה לגופה). אך משהוברר, כי לא הוגש ערעור, קבע בית המשפט לענייני משפחה, כי **"ככל שהמבקשת תגיש את החישוב מגובה באסמכתאות, הפסיקתא תיחתם"** (29/1/17, נספח כב'). בהמשך לכך, הגישה המשיבה בקשה נוספת. בית המשפט ביקש הבהרות ומסמכים נוספים מספר פעמים (החלטה מיום 13/2/17 נספח כג', החלטה מיום 20/3/17 נספח כו').

6. בסופו של דבר, ביום 30/4/17, נחתמה הפסיקתא, שלפיה ייוותרו בחשבון שנפתח עבור הילדים סך של 358,981 ₪ (**הפסיקתא או ההחלטה השניה**).

7. מיד לאחר מתן הפסיקתא, ביום 1/5/17, הגיש המבקש ערעור על שתי ההחלטות. כן הגיש, למען הזהירות, כלשונו, בקשה להארכת מועד להגשת ערעור על ההחלטה הראשונה. הבקשה להארכת מועד היא העומדת לפניי.

8. להשלמת התמונה אציין, כי עיקר טענות המבקש בערעור הן אלה: ראשית, לשיטתו, טעה בית המשפט לענייני משפחה (בהחלטתו הראשונה) עת שקבע, כי יש להפחית מהתמורה המגיעה לילדים חובות שרצו על הדירה במועד אישור ההסכם בין הצדדים, בניגוד לפרשנות הנכונה של פסק הדין. שנית ולחלופין, הוגש הערעור על גובה הסכומים שהתיר לקזז מחלקם של הילדים (כפי שנקבע בהחלטה השניה). לפי הטענה בערעור, ההחלטה נחתמה מבלי שהומצאו לבית המשפט מסמכים רלבנטיים ומבלי שקיבל תגובת המבקש. יתר על כן, הפסיקתא נוגדת את ההחלטה הראשונה בכך שהותר ניכוי שכ"ט עו"ד בקשר עם המכר הנוכחי (להבדיל מחוב קודם שקיים במועד האישור). הכל, מבלי לקיים דיון הוכחות ואף ללא הנמקה, על דרך של חתימה על הצו.

תמצית טענות הצדדים

9. לטענת המבקש, אין לראות בהחלטה מיום 17/8/16 משום פסק דין, שכן היא אינה סופית ולא הייתה אופרטיבית משך כ- 9 חודשים, עד שניתנה ההחלטה השניה מיום 30/4/17. בהתאם, מתחיל המניין להגשת הערעור ממועד שנמסרה ההחלטה השניה. עוד מפנה המבקש לסעיף 81(ג) לחוק בתי המשפט, שלפיו, במקרה שתוקנו פסק דין או החלטה אחרת, לעניין

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-05-838 פלוני נ' פלונית

מועד הערעור, יראו את מועד החלטת התיקון כמועד מתן פסק הדין או ההחלטה. לחלופין, ככל שיש לראות בהחלטה מיום 17/8/16 משום פסק דין, מבקש המבקש להאריך את המועד להשגה על פסק הדין עד למועד שהוגש הערעור בפועל.

10. לטענת המשיבה, יש לדחות את הבקשה. המבקש איחר את המועד להגשת הערעור, אותו יש למנות מעם מתן ההחלטה הראשונה. המועד להגשת ערעור על ההחלטה חלף כבר לפני למעלה מחצי שנה. העובדה שפסיקתא נחתמה ביום 30/4/17 אינה מקנה לו זכות לערער על פסק הדין בתוך 45 ימים. המחלוקת בין הצדדים - בשאלה אם יש להביא בחשבון את שווי הזכויות "ברוטו" או "נטו" - הוכרעה כבר בהחלטה הראשונה. העובדה שלא נקבעו שם סכומים אינה משנה מכך שמדובר בפסק דין. הפסיקתא היא התוצאה האופרטיבית של פסק הדין ואין לה קיום עצמאי אלא היא נסמכת על פסק הדין. אין הצדקה ליתן למבקש ארכה ובנסיבות העניין בהיעדרות לבקשתו של המבקש, יש משום פגיעה בזכותה של המשיבה לסופיות הדיון. המשיבה מפנה להשתלשלות ההליכים וטוענת, כי המבקש נמנע מהגשת ערעור במועד למרות שהיה מודע לצורך בכך. למעשה המבקש, שהוא עו"ד שעוסק בליטיגציה שנים, אף הודה, בבחינת הודאת בעל דין, בבקשה שהגיש לבית המשפט לענייני משפחה לעיכוב ביצוע, כי מדובר בפסק דין.

דיון והכרעה

11. לאחר עיון בטענות הצדדים, אני נעתרת לבקשה להארכת המועד להגשת הערעור עד למועד שהוגש, ככל שהמבקש זקוק לארכה כאמור.

12. תחילה אציין, כי ספק רב אם יש לראות בהחלטה הראשונה משום פסק דין. זאת, על אף שבית המשפט לענייני משפחה הורה בסיומה של ההחלטה, כי התיק ייסגר; ובדיון מיום 13/10/16, אף הפנה את המבקש להגשת ערעור, ככל שלא חלף לכך המועד. ואף שגם המבקש סבור היה לכאורה במהלך הדרך, כי מדובר בפסק דין. לצורך סיווגה של החלטה כפסק דין **"בית המשפט בוחן אם בעקבות ההחלטה הסתיים הדיון ונקבעו לחלוטין זכויות הצדדים ולא נותר עוד לעשות דבר אשר לאופן בירור המחלוקת (זולת להוציא לפועל את ההחלטה) - או אז תסווג ההחלטה כפסק דין"** (בן נון וחבקין **הערעור האזרחי**, מהדורה שלישית, התשע"ג-2012, עמ' 102 והפסיקה הנזכרת שם). האופן שבו בחר בית המשפט לכנות את ההחלטה - פסק דין, החלטה או צו - אינו מעלה ואינו מוריד, אלא יש להחיל על ההחלטה את המבחנים שנקבעו בפסיקה (**שם** בעמ' 100). ודאי אין לתת לסברתו של המבקש משקל באשר לסיווג הנכון של ההחלטה. אוסיף, כי בית המשפט לא היה חד משמעי בעמדתו, שכן

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 838-05-17 פלוני נ' פלונית

בהחלטה מיום 22/11/16 ציין, כי **"...המבקש לא ראה צורך להגיש בר"ע מאז הדין האחרון ... (נספח יז)."**

13. על פי המבחן החל בעניין כמפורט לעיל, דומה, כי במתן ההחלטה הראשונה, לא נשלמה מלאכתו של בית המשפט לענייני משפחה, באשר טרם נדונו והוכרעו פרטי החובות המותרים בניכוי. על כן, ההחלטה הראשונה איננה "פסק דין" אלא היא "החלטה אחרת". המעין בהחלטה הראשונה אינו יכול לדעת מהם כלל הניכויים המותרים בנסיבות העניין (מהם כל הניכויים הספציפיים המותרים וסכומם). אין מדובר בהצבת סכומים לתוך תבנית שקבע בית המשפט לעריכת חישוב אריתמטי. בית המשפט לענייני משפחה אף מציין במפורש, כי חסרים לו מסמכים ונתונים בעניין וקובע, כי **"ככל שיוגשו לי המסמכים הרלוונטיים בהתאם להחלטה זו ולאחר קבלת תגובת המשיב, תיחתם פסיקתא מתאימה"**. ועוד - בית המשפט קבע, כי בכלל החובות שרצו על הדירה ביום האישור שמותרים בניכוי, באים, באופן עקרוני, גם **"חובות במסגרת קבוצת הרכישה, ככל שישנם"**. ואולם לא הכריע בשאלה אם קיים חוב כזה המותר בניכוי ואם הוכח מלפניו חוב כאמור. בהקשר זה אזכיר עוד, כי בנוסף לבקשה להארכת מועד לערעור על ההחלטה הראשונה, המבקש מערער על הפסיקתא בטענה שהיא סותרת את פסק הדין ומשנה אותו. לטענתו, במסגרת הפסיקתא אושר ניכוי שכ"ט עו"ד בגין שכ"ט לעוה"ד שזכאים לשכ"ט לפי הסכם השיתוף של קבוצת הרכישה במקרה של מכר לצד ג', אף אין מדובר בחוב במסגרת קבוצת הרכישה שחל כבר במועד אישור ההסכם בין הצדדים. זאת, בניגוד לקביעתו בהחלטה הראשונה, שלפיה הילדים אינם צריכים לשאת בעלויות עסקת המכר לצד ג', ובחריגה ממנה. עד כאן, באשר לטיבה של ההחלטה הראשונה.

14. באשר לטיבה של ההחלטה השנייה, הפסיקתא מיום 30/4/17 - בניגוד לטענת המשיבה, אני סבורה כי הפסיקתא שנחתמה על ידי בית המשפט לענייני משפחה איננה "פסיקתא משקפת" גרידא, כזו הטפלה לפסק הדין. פסיקתא משקפת היא כזו המשקפת את התוצאה האופרטיבית של פסק הדין, ללא שינוי גריעה או תוספת. בעוד שהפסיקתא בענייננו היא (לכל הפחות) פסיקתא מפרשת, מבהירה, מבארת או משלימה. זוהי ההחלטה שקבעה מהם החובות שרצו על הדירה ביום האישור ההסכם בין הצדדים ואת גובהם; להבדיל מההכרעה הכללית והעקרונית, שלפיה יופחתו חובות שרצו על הדירה ביום האישור. ללא ההחלטה השנייה, ההכרעה במחלוקת איננה שלמה ואין מענה ממשי לשאלה מהו הסכום שיעמוד לרשות הילדים חלף זכויותיהם בדירה שנמכרה. כעולה מתיאור השתלשלות ההליכים לעיל, הפסיקתא ניתנה לאחר הליך שבו נדרשו מספר החלטות להמצאת מסמכים והבהרות נוספים מצד המשיבה. הכל לאחר מתן ההחלטה הראשונה (ראו נספחים כב'-כד', כו').

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 838-05-17 פלוני נ' פלונית

15. אם ההחלטה הראשונה אינה "פסק דין" אלא "החלטה אחרת" ומלאכתו של בית המשפט לענייני משפחה נשלמה רק בחתימה על הפסיקתא - עם הגשת הערעור על הפסיקתא, רשאי המבקש לערער גם על ההחלטה הראשונה, וללא צורך בארכה.

16. גם אם אנית, כי ההחלטה הראשונה היא "פסק דין" וההחלטה השניה היא פסיקתא מפרשת, כאמור לעיל - אגיע לאותה תוצאה, שלפיה עם מתן ההחלטה השניה, רשאי המבקש לערער גם על ההחלטה הראשונה.

17. בעניין זה - פסק דין ולאחריו פסיקתא מפרשת - קיימת מחלוקת בפסיקה בשאלה מתי יש למנות את המועד להגשת ערעור על פסק הדין (ההחלטה הראשונה). לפי גישה אחת, המועד להגשת ערעור על ההחלטה הראשונה ייספר מיום מתן הפסיקתא המפרשת ולא ממועד מתן ההחלטה הראשונה. דהיינו: הפסיקתא מאריכה אוטומטית את המועד להגשת הערעור על ההחלטה הראשונה (ע"א (ת"א) 2124/08 שלג לבן נ' אבו מטיר, כב' הש' שנלר, ניתן ביום 27/7/09 ס' 12). לפי הגישה השניה, הפסיקתא המפרשת אינה משנה את המועד להגשת ערעור על ההחלטה הראשונה, שצריך להימנות ממועד שניתנה. ואולם במקרה כזה, הנטייה היא לראות בהמתנה לפסיקתא ובמתן הפסיקתא המפרשת, משום שיקול משמעותי המהווה "טעם מיוחד" המצדיק הארכת המועד להגשת ערעור על ההחלטה הראשונה (ע"א 3832/10 מיטראני נ' מחלופ, כב' הרשם שני, ניתן ביום 10/8/10). בפועל, במקרים מסוג זה שלפנינו, נוהגים בתי המשפט ליתן הארכת מועד לערעור על ההחלטה הראשונה, ככל שזו דרושה, באם תאומץ הגישה השניה (ראו למשל: ע"א (חי) 19585-12-14 אתרים חברה לבנייה ונכסים בע"צ נ' קלינט, כב' הש' שרעבי ניתן ביום 30/1/15; ע"א (י-ם) 50998-12-10 עזרא נ' ועד מקומי שערי תקוה, כב' הש' מינץ, ניתן ביום 15/3/11; ע"א (מרכז) 50512-06-15 כתר דוד גאלרי בע"מ נ' אורגד - ח.ש.ן בע"מ, כב' הש' ויצמן, ניתן ביום 2/8/15).

18. איני נדרשת להכריע בין שתי הגישות. אני סבורה כי גם לפי הגישה השניה, בנסיבות המקרה כאן, מתקיים "טעם מיוחד" המצדיק מתן ארכה לערעור על ההחלטה המקורית עד למועד שהוגש בפועל. יש להעדיף בירור אחד לאחר שהמחלוקת בין הצדדים התעצבה לפרטיה. זאת מטעמים של יעילות הדיון ומניעת הכבדה על בית המשפט ואף על בעלי הדין (לשיקול זה ראו ס' 14 לפסק הדין בעניין מיטראני). למותר לציין, כי להכרעה בשאלה מהם החובות שמותרים בניכוי וסכומם, עשויה להיות השלכה גם על ההכרעה בשאלה העקרונית בדבר החובות המותרים בניכוי וראוי שהמחלוקת תדון בכללותה. בנוסף, יש להביא בחשבון, כטעם המצדיק מתן ארכה, את הספק שמתעורר בשאלה אם ההחלטה הראשונה היא בגדר פסק דין, כאמור לעיל. שעה שקיים ספק והעניין גבולי, יש להעדיף קיומה של זכות ערעור (ע"א

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 838-05-17 פלוני נ' פלונית

1050/01 גבעת כח מושב עובדים להתיישבות שיתופית בע"מ נ' רוזנבלום, ניתן ביום
24/2/2002, ס' 11).

19. באשר לזמן שחלף מעם מתן ההחלטה ועד שהוגשו הערעור והבקשה לארכה שנדונה כאן ולטענת המשיבה בדבר עקרון סופיות הדיון ופגיעה באינטרס ההסתמכות - לכל אורך הדרך ועד סמוך לפני החתימה על הפסיקתא, על אף שלא הגיש ערעור, הבהיר המבקש חזור ושנה כי איננו משלים עם ההחלטה הראשונה ואף ציין, לא אחת, כי לצורך הערעור הוא ממתין להמצאת המסמכים הדרושים לצורך חתימה על פסיקתא כפי שהורה בית המשפט לענייני משפחה בהחלטה הראשונה; וכי רק עם הגשתם תהפוך ההחלטה הראשונה לאופרטיבית או כי כל עוד לא עומדת המשיבה בתנאים למתן הפסיקתא בהמצאת המסמכים הדרושים, לא נכנסה ההחלטה הראשונה לתוקף וכיוצ"ב (ראו למשל נספחים ט', יב', טז', כא', כה'). יתר על כן, יושם אל לב כי לאחר ההחלטה הראשונה מיום 17/8/16, הומצאו פסיקתא לחתימה ומסמכים שהניחו את דעתו של בית המשפט לענייני משפחה, רק בחלוף חודשים ארוכים, סמוך לפני החתימה על הפסיקתא. אין העיכוב בעניין זה רובץ לפתחו של המבקש. הערעור והבקשה להארכת מועד הוגשו מייד לאחר שניתנה הפסיקתא, כבר ביום 1/5/17. דומה, כי יש בכל אלה כדי להמעיט ממשקלו של אינטרס ההסתמכות של המשיבה בנסיבות העניין.

20. על רקע כל האמור, ניתנת ארכה להגשת הערעור על ההחלטה הראשונה עד למועד שהוגש בפועל בצירוף עם בקשה זו, ככל שדרושה ארכה כזו. בנסיבות העניין, איני עושה צו להוצאות.

ההחלטה ניתנה בתוקף סמכותי כרשמת.

ההחלטה ניתנה ביום, י"ז אלול תש"פ, 06 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים והומצאה לצדדים; ומאושרת לפרסום בנוסחה זה, כפי שנחתם על ידי היום.

ניתנה היום, י"ז אלול תש"פ, 06 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

יעל בלכר, שופטת